

До спеціалізованої вченої ради Д 26.503.01
Науково-дослідного інституту публічного
права (03035, м. Київ, вул. Г. Кірпи, 2-а).

ВІДГУК

опонента на дисертацію Целенко Вікторії Лазарівни
на тему «Адміністративно-правовий механізм контрольно-наглядової
діяльності в Національній поліції України», поданої
на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Актуальність теми дослідження обумовлена потребою в укріпленні інституційної спроможності органів державної влади забезпечувати права і свободи людини і громадянина, що, в свою чергу, є основоположним орієнтиром діяльності держави, її розвитку та основних суспільно-політичних процесів у країні. На сьогоднішній день питання забезпечення окремих «сервісних» інститутів у правовій системі суспільства, як основного координатора діяльності органів державної влади потребує оновлення, оскільки відкрита, широкомасштабна та багатовекторна агресія росії проти української незалежності та суверенітету суттєво ускладнила діяльність основних державних інституцій.

Національна поліція України як один із центральних органів виконавчої влади, що підпорядковується Кабінету Міністрів України та має серед кола обов'язків забезпечення прав і свобод людини і громадянина має широкий спектр діяльності та багаторівневу організаційно-управлінську структуру. З метою забезпечення правопорядку в суспільстві, а також збереження єдності внутрішньої політики функціонування відповідного органу державної влади, в системі права існує низка «сервісних» інститутів, що забезпечують відповідні потреби.

Один із таких інститутів – контрольно-наглядова діяльність в Національній поліції України, що є досить багатоаспектним і полірівневим за своєю сутністю, оскільки охоплює як діяльність поліції та її взаємодію з суспільством, так і внутрішньоорганізаційні питання, пов'язані із забезпеченням сталого, безперешкодного та системного функціонування поліції, як багатотисячного органу державної влади, що в умовах ведення бойових дій і безпосередньої в них участі окремих представників підрозділів Національної поліції України є надзвичайно важливим і актуальним.

Наведена вище актуальність поставленої перед собою проблеми В.Л. Целенко, демонструє високий рівень наукової актуальності, а також вимагає комплексного підходу в здійсненні адміністративно-правової характеристики всіх важливих елементів досліджуваного питання.

В.Л. Целенко, було проаналізовано чинне нормативно-правове підгрунття, проведено комплексне досліджень, в якому із врахуванням останніх істотних змін адміністративного процесу, передового досвіду країн ЄС запропоновано комплекс сучасних знань стосовно адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Основна ідея підготовки дисертаційного дослідження та окреслені автором завдання корелюються з такими нормативно-правовими актами, що визначають потребу й необхідність (у тому числі актуальність) здійснення наукових доробків, як: Концепція адміністративної реформи в Україні (Указ Президента України від 22 липня 1998 року № 810); Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Національна стратегія у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021). Крім цього, дисертація відповідає зареєстрованій у Науково-дослідному інституті темі науково-дослідної роботи («Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 012U105390)).

Мета дисертаційної роботи полягає у здійсненні комплексної характеристики адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в діяльності Національної поліції України, а також пошуку шляхів щодо оптимізації його функціонування.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації є науково-обґрунтованими. В.Л. Целенко застосувала всі необхідні для досягнення поставленої мети знання, що дозволило комплексно підійти до формулювання висновків і рекомендацій за результатами дисертаційного дослідження. Основну частину обґрунтування наукових положень складає: надання характеристику поняттю та структурі адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; окреслення суб'єктів контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції та місце серед них центрального органу управління поліцією; встановлення завдання та функцій адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; характеристика правових засади здійснення контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України та місце серед них адміністративного законодавства; дослідження напрямків реалізації адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; вивчення сутності та видів форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; визначення поняття та систему методів адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; характеристика зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в

Національній поліції України; вказання напрямків вдосконалення адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

У методологічному підході реалізації та виконання поставлених завдань автором було використано широкий інструментарій, що включає як загальнонаукові, так і спеціально юридичні методи дослідження. Це дало змогу на високому науковому рівні розв'язати поставлені завдання та досягти мети дослідження, що в свою чергу складалась із розкриття змісту та сутності всіх підпунктів плану дисертаційного дослідження. Так автором було використано методологічний інструментарій філософського, загальнонаукового та спеціального характеру, а також комплексу інших методів і прийомів наукового пізнання.

Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, на мою думку сформульовані відповідно до вимог МОН України. *Об'єкт дослідження* – суспільні відносини у сфері забезпечення діяльності Національної поліції України. *Предмет дослідження* – адміністративно-правовий механізм контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків та рекомендацій. В.Л. Целенко, використала всі необхідні праці вітчизняних і зарубіжних вчених, що галузево чи комплексно здійснювали наукові дослідження у визначеній тематиці. Науково-практичний характер дисертаційного дослідження уможливило подальше використання його висновків і рекомендацій у законодавчій діяльності та практичній діяльності органів охорони правопорядку. Слід окремо підкреслити якість та обсяг опрацювання аналітичних, статистичних і емпіричних джерел, що дозволило автору критично висловлюватись, щодо окремих позицій учених, а також комплексно та системно аргументувати власне бачення.

Слід зазначити, що В.Л. Целенко вдалося підкреслити актуальність досліджуваної проблематики також з точки зору сьогодення, з урахуванням суттєвих зовнішніх військових і внутрішніх соціальних загроз інституту прав і свобод людини і громадянина.

У першому розділі **«Загальна характеристика адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України»**, автором проаналізовано: поняття та структура адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; суб'єкти контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції та місце серед них центрального органу управління поліції; завдання та функції адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; правові засади здійснення контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України та місце серед них адміністративного законодавства.

У другому розділі дисертації **«Елементи адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції**

України», автором: напрямки реалізації адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; сутність та види форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; поняття та система методів адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

У третьому розділі дисертації **«Шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України»**, автором: зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і рекомендації впроваджені та використовуються у нормотворчій діяльності, науковій діяльності, освітньому процесі та практичній діяльності, що підтверджується: актом впровадження Науково-дослідного інституту публічного права; актом впровадження Національної академії внутрішніх справ.

Повнота викладення положень дисертації та в опублікованих працях. Ключові положення дисертації, висновки й рекомендації оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних і науково-теоретичних конференціях, а саме: Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 12-13 серпня 2020 р.), Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 22-23 вересня 2021 р.), Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 21-22 лютого 2022 р.), Актуальні проблеми взаємодії правової науки та практики її застосування (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 16-17 березня 2022 р.), Правові проблеми сучасності та наукові підходи до їх вирішення (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 25–26 січня 2023 р.).

Дотримання академічної доброчесності. Матеріали дисертаційного дослідження є власним дослідженням автора в контексті заявленої тематики. Використані позиції, результати та інші наукові здобутки інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що вказує на дотримання принципів академічної доброчесності.

Важливість для юридичної науки, одержаних автором дисертації результатів. Враховуючи комплексний підхід до виконання дисертаційного дослідження, значну кількість проаналізованої літератури, статистичних даних й емпіричних матеріалів, а також визнаючи значний науковий внесок В.Л. Целенко у наукову розробку теоретичних та практичних засад у

відповідній галузі, слід звернути окрему увагу на можливі не доопрацювання, що містить дисертаційне дослідження.

1. Автором у всіх підрозділах зазначається про необхідність нормативно-правового врегулювання окремих прогалин, що негативно впливає на функціонування інституту адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України (с.14-17).

У той же час, більш змістовно та предметно відповідні пропозиції виглядали б у формі порівняльної таблиці, а основою для пояснювальної записки, могли б стати теоретико-правові конструкції напрацьовані в ході написання дисертації. Сукупно, це посилює б дослідження в разі.

2. У підрозділі 2.2 «Сутність та види форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України» авторкою доопрацьовано характеристику адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України. Аргументовано, що основним завданням, спрямованим на вирішення проблеми ототожнення форм контрольно-наглядової діяльності поліції із методами, є унормування та систематизація заходів, які є контрольно-наглядовими.

Водночас, не вказується не форма унормування, не рівень нормативно-правового акту, що потребує внесення змін, що на нашу думку дещо розмиває наукові результати висвітлені в дослідженні.

3. Авторкою визначається, під час аналізу матеріалів і написання підрозділу 3.1. «Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України» про те, що «контрольно-наглядова діяльність в правоохоронних органах світу, зокрема таких як Республіки Польща та Чехія, Федеративна Республіка Німеччина, Італійська та Французька Республіки полягає в функціонуванні багатокomпонентної системи як у структурі відповідного органу правопорядку (поліції) так із зовні, що забезпечується спеціалізованими правозахисними та правоохоронними інституціями».

Водночас, не вказується алгоритму вибору зазначених країн в якості позитивного прикладу. Логіка опрацювання досвіду зазначених демократій світу викликає питання, щодо неупередженості авторки, що має бути додатково висвітлено під час публічного захисту дисертаційного дослідження.

4. У підрозділі 3.2. «Напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України» серед напрямів удосконалення автором виділяється: організаційно-управлінський, що полягає в необхідності удосконалення персональної складової функціонування механізму контрольно-наглядової діяльності (кадрове забезпечення); нормативно-правовий, зміст і сутність якого, перш за все полягає в нормотворчій діяльності та законопроектному процесі, що власне й визначає межі та спосіб діяльності поліції, як органу державної влади (законодавче забезпечення); матеріально-технічний напрям, що включає в себе як розроблення новітніх форм спрощення основних адміністративних

процедур у механізмі контрольно-наглядової діяльності так і безпосередню імплементацію таких механізмів і засобів (за аналогією до попередньо зазначеного – електронні браслети, інформаційний портал «Єдиний реєстр зброї» та інше)».

Водночас, на мою думку логіка систематизації визначених напрямів удосконалення потребує обґрунтування в процесі публічного захисту, оскільки деякі з них, можуть за структурними особливостями поглинати інші.

Водночас, зазначені зауваження носять дискусійний характер, а їх висловлення лише підкреслює наукову актуальність та демонструє критичну необхідність врегулювання окреслених дисертантом проблем.

ВИСНОВОК

Дисертація на тему «**Адміністративно-правовий механізм контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України**», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціалізації 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, є завершеним оригінальним дослідженням, що в повній мірі відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), а її автор **Целенко Вікторія Лазарівна** заслуговує на присудження ступеня кандидата юридичних наук зі спеціалізації 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент
Суддя Верховного Суду
доктор юридичних наук, професор

Наталія КОВАЛЕНКО